Małżeńskie ustroje majątkowe

Malta

1 Czy w tym państwie członkowskim obowiązuje ustawowy małżeński ustrój majątkowy? Jaka jest jego treść?

Państwo maltańskie zapewnia osobom chcącym zawrzeć związek małżeński zgodnie z prawem maltańskim swobodę wyboru ustroju, który będzie regulował kwestie związane z ich majątkiem małżeńskim. Niemniej głównym małżeńskim ustrojem majątkowym na Malcie jest małżeńska wspólność majątkowa. Ustrój ten obowiązuje z mocy prawa w odniesieniu do każdego związku małżeńskiego, chyba że osoby, które zawarły już związek małżeński lub które zamierzają zawrzeć taki związek, postanowią, że ich majątek będzie podlegał innemu ustrojowi, przy czym taki inny ustrój nie może być sprzeczny z duchem maltańskiego prawa. Tego rodzaju umowę należy zawrzeć w formie dokumentu urzędowego. Oprócz małżeńskiej wspólności majątkowej na Malcie funkcjonują również inne małżeńskie ustroje majątkowe: rozdzielność majątkowa i wspólność dorobku pod osobnym zarządem.

Małżeńska wspólność majątkowa, która stanowi ustawowy małżeński ustrój majątkowy na Malcie, oznacza, że wszelki majątek nabyty przez małżonków po zawarciu małżeństwa będzie wchodził w skład ich wspólnego majątku, a zatem obojgu z nich będzie przysługiwał równy udział w tym majątku. W prawie maltańskim wyraźnie wskazano przedmioty majątkowe, które są objęte wspólnością majątkową – kategoria ta nie obejmuje darowizn, spadków ani majątku osobistego każdego z małżonków stanowiącego jego wyłączną własność (*paraphernal property*).

Rozdzielność majątkowa to ustrój, który małżonkowie mogą wybrać zamiast wspólności majątkowej – w jego ramach każdy z małżonków zachowuje prawo do sprawowania pełnej kontroli nad majątkiem nabytym przed zawarciem małżeństwa i po jego zawarciu oraz samodzielnego zarządu tym majątkiem bez konieczności uzyskania zgody współmałżonka.

Wspólność dorobku pod osobnym zarządem to kolejny ustrój, który małżonkowie mogą wybrać zamiast małżeńskiej wspólności majątkowej. W ramach tego ustroju każdemu z małżonków przysługuje prawo do nabywania przedmiotów majątkowych, władania nimi oraz do zarządzania przedmiotami majątkowymi nabytymi we własnym imieniu tak, jak gdyby stanowiły one jego wyłączną własność. Wybór takiego ustroju pozostaje jednak bez uszczerbku dla możliwości posiadania przez małżonków majątku wspólnego, którym mogliby oni zarządzać wspólnie.

2 Jak małżonkowie mogą zorganizować swoje stosunki majątkowe? Jakie są w tym przypadku wymogi formalne?

Jeżeli chodzi o **małżeńską wspólność majątkową**, zgodnie z ogólnie obowiązującą zasadą oboje małżonkowie są zobowiązani do wspólnego rozporządzania i zarządu majątkiem wspólnym. W przypadku tego konkretnego ustroju w prawie maltańskim wyróżnia się jednak czynności zwykłego zarządu, których dokonać może jeden z małżonków działający samodzielnie, i czynności przekraczające zakres zwykłego zarządu, których mogą dokonać wyłącznie oboje małżonkowie działający wspólnie. W prawie maltańskim wyszczególniono wyłącznie czynności przekraczające zakres zwykłego zarządu, co oznacza, że w przypadku gdy danej czynności nie wymieniono wyraźnie w przepisach, należy ją uznać za czynność zwykłego zarządu. Dlatego też jednym z wymogów formalnych, którego należy zawsze przestrzegać w przypadku małżeńskiej wspólności majątkowej, jest wymóg uzyskania zgody obojga małżonków.
W przypadku nieuzyskania zgody jednego z małżonków na przeniesienie lub ustanowienie prawa rzeczowego lub osobistego na nieruchomości lub ruchomości czynność taką można unieważnić na wniosek małżonka, który nie wyraził zgody na jej dokonanie.

Jeżeli chodzi o **rozdzielność majątkową**, ogólna zasada stanowi, że każdy z małżonków ma prawo do rozporządzania i zarządu swoim majątkiem we własnym imieniu, bez konieczności uzyskania zgody współmałżonka.

Jeżeli chodzi o **wspólność dorobku pod osobnym zarządem**, zgodnie z ogólnie obowiązującą zasadą w przypadku gdy małżonek postanawia nabyć przedmiot majątkowy we własnym imieniu, nie jest zobowiązany do wcześniejszego uzyskania zgody współmałżonka i dysponuje prawem do rozporządzania i zarządu tym przedmiotem we własnym imieniu. Natomiast w przypadku, gdy oboje małżonkowie postanowią nabyć dany przedmiot majątkowy wspólnie, wymaga to uzyskania zgody obojga i małżonkowie są uprawnieni do wspólnego rozporządzania i zarządu tym przedmiotem.

3 Czy istnieją ograniczenia swobody organizowania małżeńskich stosunków majątkowych?

Jeżeli małżonkowie przyjmą ustrój **małżeńskiej wspólności majątkowej**, są zobowiązani do wspólnego podejmowania wszelkich decyzji. Dlatego też nie dysponują swobodą w zakresie rozporządzania ani zarządu majątkiem, z zastrzeżeniem tych czynności zwykłego zarządu, których dokonanie nie wymaga zgody obojga małżonków.

Natomiast w przypadku, gdy małżonkowie przyjmą ustrój **rozdzielności majątkowej**, każdy z nich może swobodnie rozporządzać majątkiem we własnym imieniu, przy czym współmałżonek nie ma żadnego wpływu na podejmowane w tym zakresie decyzje.

Jeżeli chodzi o **wspólność dorobku pod osobnym zarządem**, w przypadku gdy małżonek nabywa przedmiot majątkowy bez zgody współmałżonka, jest uprawniony do swobodnego rozporządzania tym przedmiotem bez żadnych ograniczeń. Jeżeli natomiast przedmiot majątkowy nabyto w imieniu obojga małżonków, małżonkowie nie mogą podejmować w jego kwestii samodzielnych decyzji, lecz są zobowiązani do rozporządzania nim wspólnie.

4 Jakie są skutki prawne rozwodu, separacji lub unieważnienia małżeństwa dla majątku małżeńskiego?

Jeżeli chodzi o **małżeńską wspólność majątkową**, przepisy stanowią wyraźnie, że ustrój ten zaczyna obowiązywać w dniu zawarcia małżeństwa i ustaje w dniu jego rozwiązania przez rozwód. Przepisy stanowią ponadto, że w przypadku separacji małżonkowie mogą wystąpić do sądu o podział majątku wspólnego.

Jeżeli chodzi o **wspólność dorobku pod osobnym zarządem**, przepisy stanowią, że ustrój ten ustaje m.in. w przypadku rozwiązania małżeństwa lub orzeczenia separacji.

Jeżeli jednak małżonkowie wybrali **rozdzielność majątkową**, w przypadku ustania małżeństwa – czy to w drodze separacji sądowej, czy też wskutek unieważnienia małżeństwa – każdy z małżonków zachowuje prawo do rozporządzania i zarządu przedmiotami majątkowymi, które nabył we własnym imieniu. Dlatego też skutki rozwodu, separacji lub unieważnienia małżeństwa wobec majątku małżonków sprowadzają się do podziału przedmiotów majątkowych nabytych w czasie trwania małżeństwa na drodze polubownej lub na mocy orzeczenia właściwego sądu.

5 Jakie są skutki śmierci jednego z małżonków dla ich małżeńskiego ustroju majątkowego?

Z chwilą śmierci jednego z małżonków małżeński ustrój majątkowy ustaje. Od tej chwili zastosowanie mają przepisy maltańskiego prawa spadkowego, zgodnie z którymi następuje podział majątku zmarłego małżonka między jego spadkobierców. Najważniejszą kwestią, którą należy wziąć pod uwagę, jest to, czy spadkodawca pozostawił po sobie testament.

6 Który urząd jest uprawniony do podejmowania decyzji w kwestiach związanych z małżeńskim ustrojem majątkowym?

Organem właściwym do rozpoznawania spraw dotyczących małżeńskich ustrojów majątkowych jest Wydział Rodzinny Sądu Cywilnego (Civil Court – Family Section).

7 Jaki wpływ ma małżeński ustrój majątkowy na stosunki prawne między małżonkiem a osobą trzecią?

Ustanowienie małżeńskiego ustroju majątkowego między małżonkami prowadzi w stosownych przypadkach do powstania stosunku prawnego między małżonkami a osobami trzecimi. Osoby trzecie są uprawnione do wykonywania praw przysługujących im względem obojga małżonków łącznie lub względem każdego z małżonków z osobna – w zależności od tego, z kim zawarły umowę lub z kim łączy je stosunek zobowiązaniowy.

8 Krótki opis procedur podziału majątku i ustania stosunków majątkowych w tym państwie członkowskim

Podział majątku przeprowadza się zazwyczaj po wniesieniu przez małżonków pozwu o separację lub rozwód. Warunkiem wszczęcia tego rodzaju postępowania przez właściwy sąd jest podjęcie próby mediacji przez małżonków.

Jeżeli mediacja okaże się skuteczna, małżonkowie mogą dokonać separacji w sposób polubowny – w takim przypadku określają prawa przysługujące im we wzajemnych relacjach oraz regulują sposób wykonywania prawa do pieczy nad dziećmi i kwestie związane z podziałem majątku wspólnego, sporządzając dokument urzędowy, który bada następnie właściwy sąd, aby zagwarantować zachowanie równowagi między prawami małżonków. Po zatwierdzeniu takiej umowy przez właściwy sąd poświadcza się ją notarialnie i wpisuje do odpowiedniego rejestru. Dopiero wówczas nabiera ona pełnej mocy prawnej i staje się skuteczna względem osób trzecich.

Jeżeli mediacja okaże się nieskuteczna i małżonkowie nie będą w stanie wypracować ugody, mają obowiązek wnieść o wszczęcie postępowania do właściwego sądu, zwracając się o rozwiązanie małżeńskiego ustroju majątkowego, aby podzielić między siebie wspólny majątek. Gdy wyrok właściwego sądu uzyska przymiot powagi rzeczy osądzonej, następuje jego publikacja – od tej chwili nabiera on pełnej mocy prawnej i staje się skuteczny względem osób trzecich.

9 Jakie są procedury rejestracji nieruchomości i jakie dokumenty lub informacje są zwykle wymagane?

Aby zarejestrować nieruchomość na Malcie, notariusz, który sporządził pierwotną umowę dotyczącą tej nieruchomości, musi złożyć notę notarialną w rejestrze publicznym w celu dokonania wpisu w rejestrze. Po złożeniu noty notarialnej nieruchomość zostaje niezwłocznie zarejestrowana, a umowa staje się wiążąca dla stron, jak również skuteczna względem osób trzecich.

Ostatnia aktualizacja: 09/11/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.